

CATALÀ

Guia de visita accessible

Gaudí
a la
Seu
de
Mallorca

LITÚRGIA, ART
I MODERNITAT

Guia de visita accessible

© 2026 Catedral de Mallorca
© Fotografies: Catedral de Mallorca
PM-00476-2026

Els continguts d'aquesta guia han estat adaptats
i validats per membres de l'Oficina d'Accessibilitat
Cognitiva de Coordinadora Balear de Persones
amb Discapacitat.

Índex

Campins i Gaudí: Una parella singular	7
L'adaptació de l'espai (1904)	8
La llum com a expressió de la fe (1905-1908)	10
El final de la reforma (1908-1915)	12
La Seu després de la reforma de Gaudí	15
Recorregut dins la Catedral	16
1 Maquetes	18
2 Capella de Sant Josep Un projecte al servei de les celebracions	19
3 Capella de Sant Sebastià L'arribada de l'electricitat	20
4 Confessionari	21
5 L'incendi de la capella de Sant Bernat	22
6 La decoració de la capella Major	23
7 El conopeu i el tintinacle, símbols de la basílica	24
8 L'escala per a l'Exposició del Santíssim	25

CAMPINS I GAUDÍ: UNA PARELLA SINGULAR

A principis del segle XX (20), la Catedral de Mallorca va viure una gran transformació.

Era l'inici d'un canvi profund que faria brillar la Seu amb una nova llum.

El novembre de 1899, el bisbe Pere Joan Campins viatjà a Barcelona per reunir-se amb l'arquitecte Antoni Gaudí i visitar les obres de la **Sagrada Família**.

Campins va quedar molt impressionat per l'obra de Gaudí i li proposà la reforma de la Catedral.

El bisbe Campins i Antoni Gaudí compartien idees semblants sobre la religió i la cultura del seu temps.

Tots dos pensaven que calia reformar la Catedral per facilitar la participació dels fidels.

El projecte de Campins i Gaudí tenia en compte la fe i la litúrgia, però també l'art i la creativitat.

El bisbe **Pere Joan Campins**

L'arquitecte **Antoni Gaudí**

La Sagrada Família:
és una gran església situada a Barcelona. És l'obra més famosa de l'arquitecte Antoni Gaudí.

L'ADAPTACIÓ DE L'ESPAI (1904)

Les obres de reforma de la Catedral de Mallorca van començar el 20 de juny de 1904.

Un dels grans objectius de la reforma era implicar més als fidels dins les misses i les celebracions.

Per això es va acordar:

- Retirar el cor, un espai tancat amb seients de fusta on els capellans resaven i cantaven i que estava al centre de la Catedral, davant l'altar major.
- Retirar els **retaules majors** de darrere de l'altar. Aquestes estructures plenes d'escultures tapaven la càtedra o seient del bisbe.

Amb l'eliminació del cor i els retaules, la gent va passar a poder veure molt millor tot el que passava a l'altar.

Retaule major: estructura gran, feta de fusta o de pedra, que es posa darrere l'altar major d'una església. Sol estar decorada amb pintures, escultures o relleus que contenen històries de la Bíblia o de la vida dels sants.

El cor es va traslladar a la capella Major, al fons de la Catedral, darrere de l'altar.

Els retaules majors es van repartir:

- El retaule gòtic es va col·locar en diversos espais dins de la Catedral.
- El retaule barroc es va traslladar a l'església de Sant Magí de Palma.

Per donar més importància a la capella Major, Antoni Gaudí va dissenyar un gran **baldaquí**.

El baldaquí simbolitza la presència de Déu i la importància de l'altar dins la Catedral.

El cor abans de la reforma, col·locat enmig de la nau

Baldaquí: és l'element que cobreix un altar. Pot estar fet de teles precioses o de material arquitectònic.

LA LLUM COM A EXPRESSIÓ DE LA FE (1905-1908)

L'any 1905 va ser un moment molt important per a la reforma de la Catedral de Mallorca.

Antoni Gaudí sempre tingué en compte les opinions del Capítol catedralici, és a dir, dels capellans de la Seu. Però, a partir d'aquest any, va tenir més llibertat per poder introduir altres grans canvis.

La reforma principal es va fer a la capella Major. Es van construir unes tribunes per col·locar els cantors.

Per fer-les, es van reutilitzar peces de:

- El retaule barroc que s'havia retirat de l'altar major.
- El cor que abans estava al centre de la Catedral.

Tribuna dels cantors

La llum havia de ser l'element més important de la capella Major.

Per això, Gaudí va crear:

- 1 **rosassa** dedicada a Maria, Reina dels Àngels.
- 2 **vitralls** dedicats a Maria, Reina dels Confessors i Reina de les Verges.

Aquests vitralls estan fets de trossos de vidre de colors, formen diferents dibuixos i deixen passar els rajos del sol.

Quan la llum entra pels vitralls, els colors s'estenen per tota la Catedral i creen un ambient molt especial.

Gaudí també va crear un conjunt de mobles perquè les celebracions de la Catedral fossin més solemnes i majestuoses:

- Faristols per col·locar els textos i llegir de forma còmoda.
- Un faldistori per seure el bisbe davant l'altar.
- Diferents bancs per seure.
- Baranes de ferro forjat.

Rosassa: finestra gran i rodona feta de vidres de colors, que normalment es troba a les esglésies.

Vitrall: finestra feta amb trossos de vidre de colors. Els vidres s'uneixen amb tires de plom i formen dibuixos o escenes religioses. Quan entra la llum del sol, el vitrall omple l'església de colors.

Rosassa dissenyada per Gaudí

Faristol

Faldistori

EL FINAL DE LA REFORMA (1908-1915)

L'any 1908 va començar l'última fase de la reforma de la Seu.

Antoni Gaudí va incorporar al projecte de reforma el seu col·laborador Josep Maria Jujol.

Jujol va crear la decoració de ceràmica dels murs que envolten la càtedra o cadira del bisbe. En aquests murs hi ha representats 53 escuts dels bisbes de Mallorca.

Per decorar la capella Major i la capella de la Trinitat es van utilitzar materials com ceràmica, metalls daurats i pintura.

També es van utilitzar diferents tècniques:

- L'**esgrafiat** és una tècnica molt antiga per decorar parets. Es posen 2 o més capes de colors diferents. Després es rasca la capa superior per mostrar el color de sota i crear formes o dibuixos.
- El **trencadís** és una tècnica creada per Antoni Gaudí. Consisteix en fer un mosaic amb trossos irregulars de ceràmica, vidre o marbre.

L'arquitecte Josep Maria Jujol, col·laborador de Gaudí

Càtedra del bisbe

Detall del mural de ceràmica amb els escuts dels bisbes

Les cadires del cor són d'una fusta molt fosca.
Per donar-les més llum, Josep Maria Jujol
va pintar de daurat els relleus
que representen escenes de la Bíblia.
També va decorar els respatl·lers de les cadires
amb escenes de la Passió de Crist.

Gaudí i Jujol van recuperar 7 escultures del retaule gòtic
per col·locar-les en aquest espai.
Perquè es veiessin millor, van dissenyar
7 dossierets historicistes,
és a dir, petites cobertes decoratives
que protegeixen i emmarquen cada escultura.

Pel que fa a la il·luminació, Gaudí va afegir
5 làmpades elèctriques en forma de corones daurades.

També va incorporar llum elèctrica a:

- Les anelles dels canelobres de les columnes.
- Les llànties de ferro a les capelles de Sant Sebastià
i de la Immaculada Concepció.
- El baldaquí, és a dir, l'estructura decorativa
que cobreix l'altar.

Escultures recuperades del
retaule gòtic amb els dossierets
historicistes dissenyats per
Gaudí i Jujol

Historicista: que imita
l'estil artístic del passat, com
per exemple, l'art medieval.

Anelles dels canelobres de les columnes

El 23 de febrer de 1915 va morir el bisbe Pere Joan Campins.
El 9 de maig del mateix any, Antoni Gaudí va cobrar la feina feta
i va donar per acabada la reforma
que havia iniciat amb el bisbe Campins.

Va quedar sense reformar la capella de la Santíssima Trinitat,
que havia d'acollir de forma majestuosa
les tombes dels reis Jaume II i Jaume III de Mallorca.
Per al bisbe Campins, aquesta reforma era important
perquè volia vincular, encara més,
la història de Mallorca amb la Seu.

La intervenció de Gaudí va transformar la Catedral:
la va omplir de llum i d'elements decoratius
que oferien als fidels una nova manera
d'entendre i viure la fe.

Làmpada en forma de corona daurada

LA SEU DESPRÉS DE LA REFORMA DE GAUDÍ

La reforma de la Catedral,
impulsada pel bisbe Pere Joan Campins
i dissenyada per Antoni Gaudí,
va ser una obra molt avançada al seu temps.

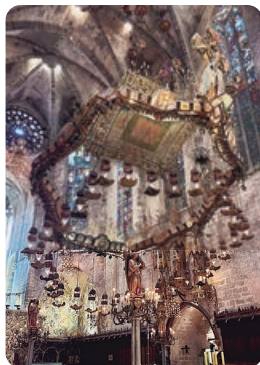
Els canvis van possibilitar
que els fidels poguessin veure i participar millor
de les misses i altres celebracions religioses.
L'espai es va tornar més obert, més lluminós
i més pensat per a la comunitat.

La reforma de Gaudí també va transformar
la imatge artística de la Catedral.
Les seves idees van influir
en altres artistes i en reformes posteriors.

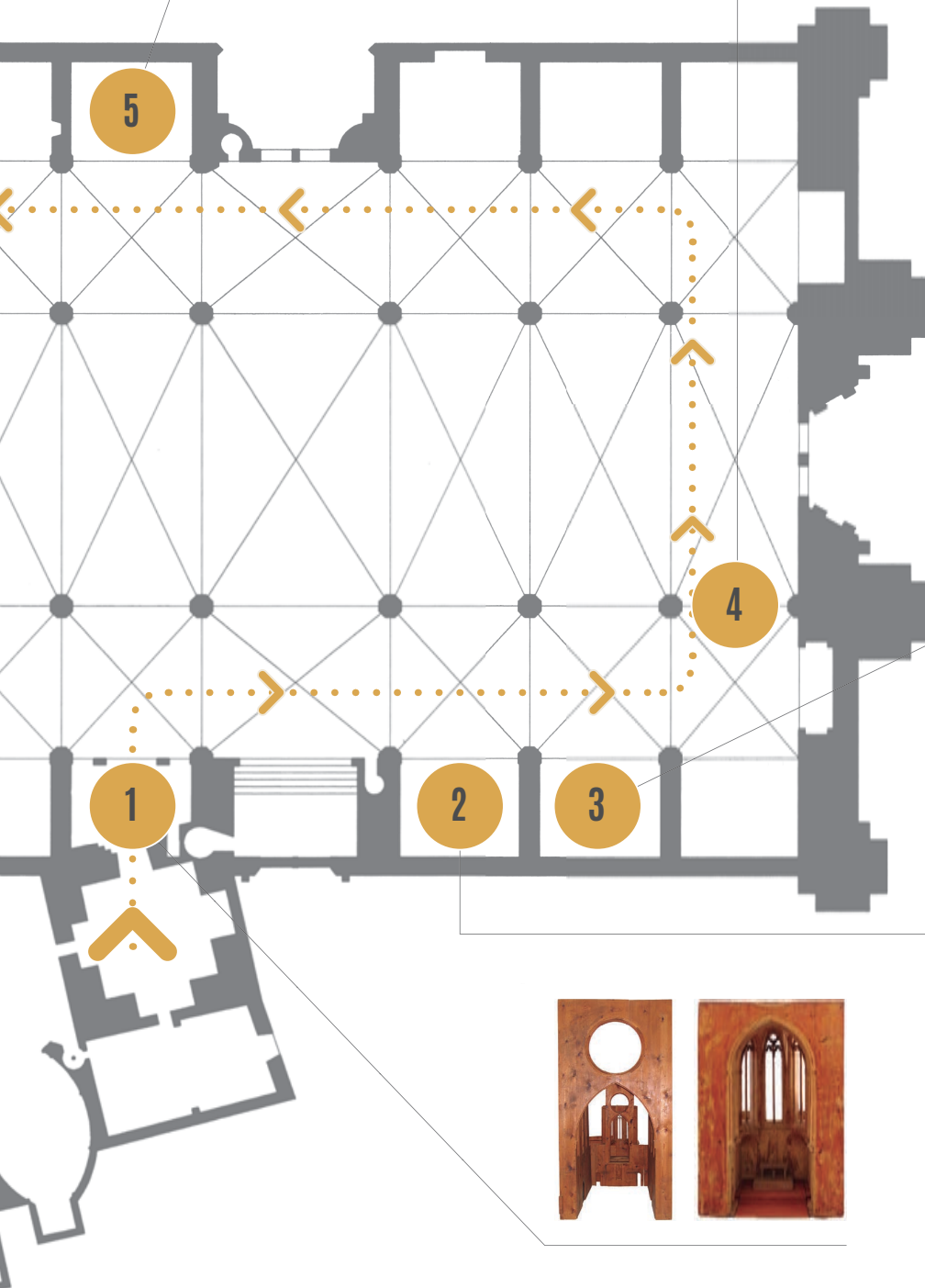
Així, molts anys després, l'artista Miquel Barceló
va crear un gran mural de ceràmica a la capella del Santíssim.
Aquest mural té formes corbes i naturals
que combinen molt bé amb l'estil de Gaudí a la capella Major.

Cent anys separen Antoni Gaudí i Miquel Barceló,
però tots dos comparteixen la mateixa idea:
renovar l'art religiós i donar nova vida a la Seu.

RECORREGUT DINS LA CATEDRAL

Exposició al claustre

1. Maquetes

Després d'acceptar l'encàrrec del bisbe Campins, Gaudí va presentar el seu projecte amb 2 maquetes de fusta:

- Una maqueta de la capella Major i la capella de la Santíssima Trinitat.
- Una maqueta només de la capella de la Santíssima Trinitat.

Les maquetes mostren amb dibuixos, inscripcions i elements en miniatura: com Gaudí volia organitzar i decorar l'espai.

A la maqueta de la capella Major, Gaudí proposava recuperar la importància de la catedral del bisbe.

A la maqueta de la capella de la Santíssima Trinitat, Gaudí volia organitzar millor l'espai perquè fos el panteó dels reis. Projecte que finalment no es va dur a terme.

Maqueta de la capella Major i de la capella de la Santíssima Trinitat

Maqueta de la capella de la Santíssima Trinitat

2. Capella de Sant Josep

Un projecte al servei de les celebracions

El bisbe Pere Joan Campins volia renovar la manera d'entendre la fe cristiana. Volia facilitar la participació activa dels fidels a les misses i celebracions.

El 15 d'agost de 1904, el bisbe Campins va publicar una carta pastoral dirigida a tots els membres de l'Església de Mallorca on explicava les seves idees de canvi:

- Adaptar l'espai perquè els fidels poguessin veure i sentir millor les misses i celebracions.
- Donar més importància a la missa.
- Destacar el paper del bisbe.

Tamboret

En aquest espai, es poden veure:

- La mitra o capell del bisbe Campins.
- El bàcul o bastó del bisbe Campins.
- El peu del bàcul en ferro forjat dissenyat per Gaudí.
- El faldistori o seient del bisbe dissenyat per Gaudí.
- Un banc dissenyat per Gaudí.
- Un tamboret dissenyat per Gaudí.

3. Capella de Sant Sebastià

L'arribada de l'electricitat

Antoni Gaudí va donar molta importància a la il·luminació de l'interior de la Seu. Per això va incorporar un dels grans avenços del moment: l'electricitat.

Durant la reforma, es va fer arribar l'electricitat a tot el temple.

Primer es van electrificar els **llantoners** de les 3 naus i es va instal·lar el **lampadari** de la capella de la Trinitat i les **anelles de ferro** de les 14 columnes. Més endavant, es van col·locar **5 làmpades elèctriques en forma de corones** daurades al presbiteri.

Gaudí també va dissenyar **2 llànties de ferro forjat** per a les capelles de la Immaculada Concepció i de Sant Sebastià. La primera llàntia porta gravades les paraules “Roma” i “1856”. Recorda el lloc i l'any en què es va proclamar el dogma de la Immaculada Concepció. És a dir, la creença que Maria, la mare de Jesús, va néixer sense pecat original.

La segona llàntia també porta gravades les paraules “Roma” i “288”. Recorda la ciutat i l'any en què es creu que va morir Sant Sebastià.

Per a Gaudí, la llum no només servia per veure-hi millor. També era molt important per destacar l'arquitectura i per reforçar el significat espiritual de l'edifici.

Lampadari

Llanter

Anelles de ferro

4. Confessionari

El confessionari de la Seu va ser dissenyat per Joan Rubió l'any 1915, el mateix any que Gaudí va acabar la reforma.

El confessionari té 3 obertures:

- Una pel capellà que confessa i que s'anomena “canonge penitencier”.
- Una per a la persona que va a confessar-se.
- Una part central decorada seguint l'estil de Gaudí.

A la part frontal del confessionari destaquen unes claus. Això representa el poder de Déu al Cel i el poder de l'Església sobre la Terra i sobre les persones.

A més de les claus, també hi ha una creu sobre un orbe, una forma rodona que representa el món.

Finalment, podem veure dues paraules en llatí, relacionades amb la funció del confessionari, que és demanar i obtenir el perdó:

- *Fides*, que significa Fe.
- *Spes*, que significa Esperança.

5. L'incendi de la capella de Sant Bernat

El 30 d'agost de 1912,
mentre es feia la reforma dirigida per Gaudí,
hi va haver un incendi a la capella de Sant Bernat.
El foc va causar danys importants a les parets i al retaule.

Els canonges o capellans de la Catedral
van demanar ajuda a Gaudí
per arreglar els desperfectes
provocats pel foc.

El 16 d'abril de 1913,
Gaudí va presentar un projecte de restauració
i un nou disseny del retaule.

Però, finalment, el projecte va ser executat
per Guillem Reynés i, posteriorment,
per Joan Rubió.

El nou retaule, inspirat en l'estil gòtic,
segueix la línia decorativa iniciada per Gaudí.

Capella de Sant Bernat

6. La decoració de la capella Major

La nova organització del presbiteri va anar acompanyada d'elements decoratius que ajudaven a explicar la nova manera d'entendre les misses i celebracions.

Així, el **baldaquí** situat sobre l'altar és un dels elements més importants del presbiteri. Té forma de corona amb set angles, un tapís al centre, decoracions d'espigues i raïm, i una representació de la crucifixió de Jesús a la part frontal.

El col·laborador d'Antoni Gaudí, Josep Maria Jujol, va transformar i decorar les cadires del cor. Eren cadires de fusta fosca, de noguer i de roure. Jujol les va il·luminar utilitzant el color. Va fer pintures inspirades en la Passió de Crist i va aplicar colors daurats als plafons amb imatges de l'Antic i del Nou Testament.

Per donar més importància als responsables de l'Església, Gaudí i Jujol van crear un mural ceràmic al voltant de la càtedra o cadira del bisbe. Aquest mural mostra els escuts de 53 persones que han estat bisbes de Mallorca.

També es poden apreciar moltes fulles d'olivera. L'olivera simbolitza l'Esperit Sant i la pau. I tant l'olivera com l'oli són molt importants en les cerimònies d'ordenació dels bisbes.

El baldaquí dissenyat per Gaudí

Les pintures del cor fetes per Jujol

7. El conopeu i el tintinacle, símbols de la basílica

El 7 de setembre de 1905, el papa Pius X (10) va concedir a la Catedral de Mallorca el títol de **basílica menor**.

L'any següent, el 1906, van arribar des de Barcelona el **conopeu** i el **tintinacle**.

Aquests dos objectes, dissenyats per Gaudí, identifiquen la Catedral com a basílica menor.

Conopeu

Basílica menor: és un títol d'honor que el Papa de Roma dona a algunes esglésies molt importants. Es dona a esglésies que tenen un gran valor artístic, històric o religiós.

El **conopeu** té forma de paraigua gran, de color groc i vermell.
El **tintinacle** és una campaneta petita que se toca en una processó.

Tintinacle

8. L'escala per a l'Exposició del Santíssim

Antoni Gaudí va dissenyar una escala plegable per utilitzar en el moment més important de la missa: l'Exposició del Santíssim.

Quan arriba aquest moment, el bisbe o el capellà que oficia la missa puja per l'escala i s'agenolla al coixí de l'últim escaló. Així pot mostrar a tots els fidels la consagració de l'hòstia, el gest central de la celebració.

L'escala està feta de fusta i ferro forjat. Les baranes tenen formes vegetals, un element molt característic de l'estil de Gaudí.

Quan l'escala està plegada, es poden veure diversos símbols importants:

- Els cors de Jesús, Maria i Josep.
- La paraula “Amén”, que vol dir “així sigui”.
- L'escut de la Corona d'Aragó, amb la frase: “El Santíssim Sagrament per a sempre sigui alabat”.

Gaudí
a la
Seu
de
Mallorca

LITÚRGIA, ART
I MODERNITAT

